СРПСКИ НАЦИОНАЛНИ ПОКРЕТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ИЗБОРНИ ПРОГРАМ 2026–2030.

За опште изборе 2026. године

РАВНОПРАВНОСТ • ОДГОВОРНОСТ • РАЗВОЈ

ДЈЕЛА ГОВОРЕ

Јул 2026. године

НАПОМЕНА О ДОКУМЕНТУ

Овај текст представља цјеловит програмски нацрт Српског националног покрета Федерације Босне и Херцеговине за период 2026–2030. године.

Све мјере у овом програму спроводе се у оквиру Устава Босне и Херцеговине, Устава Федерације Босне и Херцеговине, кантоналних устава, закона и расположивих буџетских надлежности. Тамо гдје СНП ФБиХ нема непосредну извршну надлежност, програмска обавеза подразумијева предлагање закона и одлука, покретање иницијатива, преговарање, парламентарни надзор и јавно заговарање.

САДРЖАЈ

1. Наш завјет

2. Уводна ријеч

3. Ко смо и за шта се залажемо

4. Визија, мисија и политичка начела

5. Шта смо урадили и како ћемо извјештавати јавност

6. Уставна равноправност и положај Срба

7. Здравство

8. Социјална политика и достојанствен живот

9. Образовање, наука и знање

10. Демографска обнова и подршка породици

11. Млади, запошљавање и предузетништво

12. Привреда и инвестиције

13. Пољопривреда и рурални развој

14. Шумарство и дрвопрерада

15. Инфраструктура и комунални развој

16. Енергетика и животна средина

17. Дигитализација и јавна управа

18. Туризам

19. Култура, идентитет и духовно насљеђе

20. Дијаспора и повратак

21. Безбједност, цивилна заштита и отпорност заједница

22. Локални развојни приоритети

23. Десет стратешких пројеката 2026–2030.

24. Срби у Федерацији БиХ 2030 – наша визија

25. Шта ће грађани моћи да провјере 2030. године?

26. Сто обавеза СНП ФБиХ

27. Завршна порука

НАШ ЗАВЈЕТ

Јавна ријеч Српског националног покрета Федерације БиХ

Политика је повјерење. Повјерење се не стиче великим ријечима, већ поштеним радом, одговорношћу и досљедношћу. Зато овај програм не почињемо обећањима. Почињемо завјетом.

Нећемо обећавати оно што није могуће остварити.

Нећемо користити јавне функције за личну или породичну корист.

Нећемо дијелити грађане према политичкој припадности.

Нећемо заборавити ниједно село, ниједну породицу и ниједног човјека који живи у Федерацији БиХ.

Нећемо дозволити да јавни интерес буде подређен страначком интересу.

Нећемо одустати од борбе за пуну уставну равноправност српског народа.

Нећемо прихватити да се одлазак младих сматра нормалном и неизбјежном појавом.

Нећемо дозволити да природна богатства наших крајева буду искоришћавана без користи за локалне заједнице.

Нећемо престати да улажемо у здравство, образовање, породицу и радна мјеста.

Нећемо престати да слушамо грађане, објављујемо резултате и прихватамо оправдану критику.

> *Ово није предизборна парола. Ово је наша јавна ријеч.*

I. УВОДНА РИЈЕЧ

> *Политика има смисла само ако живот људи чини сигурнијим, праведнијим и достојанственијим.*

Пред грађане излазимо са програмом који повезује националну равноправност, економски развој и одговорно управљање. Српски народ у Федерацији БиХ не тражи привилегије. Тражи пуно поштовање уставних права, једнаку заступљеност, сигурност повратка, очување идентитета и реалну развојну шансу за општине и насеља у којима живи.

Наш програм није списак неповезаних жеља. Он је план рада за један мандат и правац развоја до 2030. године. У свакој области полазимо од стварног стања, постављамо циљ, наводимо мјере, обавезе у првих 100 дана и показатеље по којима ће грађани моћи да оцјењују наш рад.

Не обећавамо да се сви проблеми могу ријешити преко ноћи. Обећавамо да нећемо скривати проблеме, мијењати ставове након избора нити јавна средства трошити без јасног плана и одговорности.

II. КО СМО И ЗА ШТА СЕ ЗАЛАЖЕМО

Српски национални покрет Федерације БиХ је политичка организација усмјерена на заштиту права, опстанак и развој српског народа у Федерацији БиХ, уз пуно уважавање права свих грађана и конститутивних народа. Наше политичко дјеловање заснива се на Уставу, закону, демократском дијалогу и одговорности према јавности.

Залажемо се за

- стварну, а не само формалну равноправност српског народа у институцијама;
- економски опоравак општина и повратничких средина;
- останак младих и подршку породици;
- доступно здравство, квалитетно образовање и социјалну сигурност;
- закониту и транспарентну управу;
- одговорно коришћење шума, вода, земљишта и енергетских потенцијала;
- сарадњу са Републиком Српском, Републиком Србијом, дијаспором и свим партнерима који поштују уставни поредак БиХ;
- политику резултата, а не подјела и празних обећања.

Коме одговарамо

Одговарамо грађанима. Изабрани и именовани представници СНП ФБиХ биће дужни да редовно објављују извјештаје о раду, присуству сједницама, покренутим иницијативама, начину гласања и реализацији програмских обавеза.

III. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ПОЛИТИЧКА НАЧЕЛА

Визија

До 2030. године желимо српске средине у Федерацији БиХ у којима људи могу достојанствено живјети од свог рада, у којима су јавне услуге доступне, природни ресурси стављени у функцију локалног развоја, а српски народ институционално равноправан и културно сигуран.

Мисија

Повезати политичко представљање, локални развој и јавну одговорност у јединствену политику која штити права, ствара радна мјеста и враћа повјерење у институције.

Наших десет начела

1. Уставност и законитост.
2. Равноправност конститутивних народа и свих грађана.
3. Јавни интерес испред личног и страначког.
4. Одговорност за сваку потрошену марку јавног новца.
5. Подршка породици, дјеци и младима.
6. Рад, производња и домаћа додата вриједност.
7. Равномјеран развој градских и сеоских подручја.
8. Заштита природе и одрживо коришћење ресурса.
9. Сарадња без одрицања од идентитета и права.
10. Мјерљиви резултати и редовно полагање рачуна јавности.

IV. ШТА СМО УРАДИЛИ И КАКО ЋЕМО ИЗВЈЕШТАВАТИ ЈАВНОСТ

Политичка вјеродостојност не доказује се само програмом, него и радом између два изборна циклуса. У коначној страначки усвојеној верзији овог поглавља биће наведени искључиво документовани резултати: покренуте иницијативе, обезбијеђена средства, усвојене одлуке, реализовани пројекти и конкретна помоћ грађанима.

Правило доказивости

- сваки наведени резултат мора имати одлуку, уговор, буџетску ставку, службени записник или други провјерљив доказ;
- нећемо присвајати резултате институција и партнера у којима нисмо имали стварни допринос;
- јасно ћемо разликовати завршене, започете и планиране пројекте;
- најмање једном годишње објављиваћемо извјештај о реализацији програма.

Јавна контролна табла програма

Залагаћемо се да сви пројекти за које наши представници преузму политичку одговорност буду објављени у једноставној јавној евиденцији: назив, носилац, вриједност, извор финансирања, рок, степен реализације и разлог евентуалног кашњења.

V. УСТАВНА РАВНОПРАВНОСТ И ПОЛОЖАЈ СРБА

Равноправност није уступак већ уставна обавеза.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Иако су Срби конститутиван народ у Федерацији БиХ, у пракси су у бројним институцијама недовољно заступљени. Повратничке заједнице се суочавају са слабом инфраструктуром, ограниченим приступом јавним услугама, проблемима у остваривању имовинских и социјалних права и недовољном употребом српског језика и ћириличног писма.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Обезбиједити стварну институционалну, политичку, економску и културну равноправност Срба у Федерацији БиХ и једнаку доступност права без обзира на мјесто пребивалишта.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- израдити годишњи извјештај о заступљености Срба у федералним, кантоналним и локалним институцијама;
- покретати поступке и иницијативе за попуну уставом и законом гарантованих мјеста;
- обезбиједити правну помоћ у предметима дискриминације, имовинских права и повратка;
- захтијевати равноправну службену употребу српског језика и ћирилице;
- залагати се за правичну расподјелу капиталних и повратничких средстава;
- формирати савјет за уставни положај Срба у Федерацији БиХ;
- развијати сарадњу са институцијама Републике Српске и Србије у областима дозвољеним уставом и законом.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- покренути прикупљање података о заступљености и упражњеним позицијама;
- отворити канцеларију или јединствену контакт тачку за пријаву повреда права;
- упутити надлежним органима пакет приоритетних иницијатива;
- објавити регистар најважнијих нерјешених питања повратничких средина.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- већа заступљеност Срба у институцијама;
- број ријешених предмета правне помоћи;
- већа видљивост српског језика и ћирилице у службеној употреби;
- већи износ средстава усмјерених у српске и повратничке средине;
- годишње јавно објављени извјештаји о равноправности.

VI. ЗДРАВСТВО

Здравље није трошак. Оно је најважнија инвестиција друштва.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Домови здравља у мањим и удаљеним срединама раде са ограниченим бројем љекара, недовољном опремом и тешкоћама у организовању специјалистичких прегледа. Старије становништво и становници села често имају највећу потребу за услугама, а најтежи приступ здравственој заштити.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Основна здравствена заштита доступна сваком грађанину, стабилни домови здравља, више превенције, боља опрема и организована повезаност са болницама и специјалистима.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- утврдити минимални стандард кадра, опреме и радног времена за домове здравља;
- Донијети и започети примјену Програма здравствене заштите Кантона који ће се примјењивати од 1.јануара 2027. Године ,чиме ће Кантон први пут од свог оснивања добити свеобухватан стратешки документ за планирање , развој и праћење здравствене заштите
- финансирати дефицитарне специјализације уз обавезу рада у локалној заједници;
- увести редовне гостујуће специјалистичке амбуланте;
- организовати мобилне тимове за села, старе и непокретне;
- јачати превентивне прегледе и рано откривање болести;
- унаприједити санитетски превоз и хитну медицинску помоћ;
- дигитално повезати упутнице, налазе и листе чекања у складу са прописима о заштити података;
- обезбиједити транспарентну набавку медицинске опреме и лијекова.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- направити попис кадровских и техничких недостатака;
- утврдити календар гостујућих специјалиста;
- предложити програм подршке дефицитарним кадровима;
- објавити план набавке најнеопходније опреме.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- већи број доступних специјалистичких прегледа;
- краће вријеме чекања;
- већи број превентивних прегледа;
- више медицинских радника у мањим срединама;
- мањи број отказаних услуга због квара или недостатка опреме.

VII. СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ДОСТОЈАНСТВЕН ЖИВОТ

Снага заједнице мјери се односом према најугроженијима.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Сиромаштво, старење становништва, инвалидитет, незапосленост и удаљеност од институција повећавају ризик социјалне искључености. Права су често неуједначена између кантона, а грађани тешко долазе до јасних информација и услуга.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Обезбједити доступну,квалитетну и поуздану здравствену заштиту сваком грађанину кроз стабилне домове здравља ,јачање превенције ,организоване скрининг програме ,снажне патронажне службе ,континуирано стручно усавршавање здравствених радника ,савременију медицинску опрему и бољу повезаност са болницама и специјалистичким службама.

Праведан, доступан и финансијски одржив систем социјалне заштите који човјека не понижава и који помоћ усмјерава онима којима је најпотребнија.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- увести јединствене информативне пунктове за социјална права;
- јачати центре за социјални рад кадровски и технички;
- развијати помоћ и његу у кући за старе и немоћне;
- подржати дневне центре, личну асистенцију и услуге за особе са инвалидитетом;
- осигурати правовремене исплате законских накнада;
- развијати социјално становање за најугроженије;
- повезати социјалну помоћ са активним мјерама запошљавања кад је то могуће;
- подржати народне кухиње, хуманитарне организације и локалне волонтерске мреже уз јасне критеријуме.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- покренути анализу неисплаћених и спорних права;
- успоставити број за информације и пријаву проблема;
- израдити мапу потреба старих лица у удаљеним селима;
- предложити пилот-програм помоћи у кући.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- краће вријеме рјешавања захтјева;
- већи број корисника услуга у заједници;
- мањи број кашњења накнада;
- већи обухват старих и особа са инвалидитетом;
- јавни годишњи извјештај о доступности социјалних права.

VIII. ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА И ЗНАЊЕ

Најважнија инвестиција није у бетон, већ у знање.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Мали број ученика, одлазак наставног кадра, дотрајали објекти, недовољна дигитална опрема и ограничен избор образовних профила угрожавају квалитет образовања у мањим срединама. Посебну пажњу захтијева право ученика на образовање на српском језику и његовање ћирилице.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Савремено, доступно и квалитетно образовање које чува идентитет, развија знање и повезује школу са потребама привреде и заједнице.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- обновити школске објекте према јасној листи приоритета;
- обезбиједити стабилно финансирање школа са малим бројем ученика када су важне за опстанак насеља;
- подржати наставу на српском језику и употребу ћирилице;
- увести стипендије за дефицитарна занимања;
- повезати средње школе са послодавцима и практичном наставом;
- обезбиједити превоз ученика из удаљених насеља;
- унаприједити интернет, рачунарску опрему и дигиталне садржаје;
- подржати талентоване ученике, спортске и културне секције;
- развијати програме цјеложивотног учења и преквалификација.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- пописати стање школских објеката и опреме;
- утврдити приоритетна дефицитарна занимања;
- предложити критеријуме за стипендије;
- отворити дијалог са привредом о практичној настави.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- број обновљених школа и кабинета;
- већи број стипендиста;
- мањи број ученика без организованог превоза;
- већи обухват практичне наставе;
- стабилнија доступност наставе на српском језику.

IX. ДЕМОГРАФСКА ОБНОВА И ПОДРШКА ПОРОДИЦИ

Нема развоја без људи, нити будућности без дјеце.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Смањење броја становника, низак наталитет, одлазак младих и старење становништва највећа су дугорочна опасност за српске средине у Федерацији БиХ. Појединачне новчане помоћи нису довољне ако породица нема посао, стан, вртић, школу и здравствену сигурност.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Створити цјеловит систем подршке који олакшава оснивање породице, рођење и одрастање дјеце, стамбено осамостаљивање и повратак у завичај.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- увести или повећати подршку за новорођенчад у складу са буџетским могућностима;
- обезбиједити бесплатан или субвенционисан вртић за социјално угрожене и породице са више дјеце;
- развити стамбене програме за младе брачне парове;
- субвенционисати камате или обнову напуштених кућа за повратнике;
- подржати лијечење неплодности у оквиру надлежних фондова;
- ускладити радно вријеме јавних услуга са потребама родитеља;
- обезбиједити школски прибор и превоз за дјецу из угрожених породица;
- успоставити демографски фонд или посебну програмску линију.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- израдити демографску карту по насељима;
- пописати расположиве јавне станове и куће;
- предложити јединствени пакет подршке за новорођенчад и вртиће;
- покренути јавни позив за повратак стручних и младих породица.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- број подржаних породица и новорођенчади;
- број ријешених стамбених питања;
- већи обухват дјеце предшколским васпитањем;
- број повратничких породица;
- успоравање пада броја становника.

X. МЛАДИ, ЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Млади не траже привилегију. Траже прилику.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Млади одлазе због недостатка квалитетних радних мјеста, стамбене несигурности, слабе понуде образовања и осјећаја да напредовање зависи од политичке везе. Јавни сектор не може бити једини послодавац.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Омогућити младима да прво радно искуство, пословну идеју, стамбено осамостаљивање и професионални развој остваре у својој заједници.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- програм плаћеног првог радног искуства код приватних и јавних послодаваца;
- грантови за покретање предузећа уз менторство и контролу резултата;
- пословни инкубатори и заједнички радни простори;
- субвенције за занатске, производне, ИТ и креативне дјелатности;
- јавни конкурси засновани на знању и провјерљивим критеријумима;
- стамбена подршка за младе породице и дефицитарне кадрове;
- омладински савјети и буџети за локалне иницијативе;
- спортски, културни и волонтерски програми доступни младима у мањим срединама.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- отворити регистар младих без запослења и њихових квалификација уз добровољну пријаву;
- припремити програм првог радног искуства;
- усвојити правила за транспарентне грантове;
- покренути савјет младих при организацији.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- број младих који су добили прво запослење;
- број одрживих нових предузећа након двије године;
- број стамбено подржаних младих породица;
- мањи одлив дефицитарних кадрова;
- веће учешће младих у одлучивању.

XI. ПРИВРЕДА И ИНВЕСТИЦИЈЕ

Развој почиње тамо гдје се ствара нова вриједност.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Локалне привреде ослањају се на ограничен број послодаваца, ниску финализацију природних ресурса и слабу инвестициону инфраструктуру. Предузетници се суочавају са спорим процедурама, непредвидивим трошковима и недостатком радне снаге.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Изградити привреду засновану на производњи, локалним ресурсима, малим и средњим предузећима, извозу и одговорним инвестицијама које доносе радна мјеста.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- успоставити једношалтерску подршку инвеститорима и предузетницима;
- уредити пословне зоне са јасним имовинским статусом и инфраструктуром;
- смањити локалне парафискалне трошкове гдје је могуће;
- подржати производна предузећа која запошљавају и извозе;
- увести бодовање подстицаја према броју радних мјеста, платама и локалној набавци;
- повезати дијаспору са конкретним инвестиционим пројектима;
- подржати задруге, кластере и заједнички наступ малих фирми;
- објављивати све подстицаје, кориснике и резултате.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- израдити каталог инвестиционих локација;
- пописати административне препреке и рокове;
- припремити правилник о транспарентним привредним подстицајима;
- организовати први инвестициони форум са дијаспором.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- број нових и проширених предузећа;
- број нових радних мјеста и просјечна плата;
- вриједност приватних инвестиција;
- већи извоз и локална финализација;
- краће вријеме за рјешавање дозвола у локалној надлежности.

XII. ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ

Без живог села нема ни демографског ни економског опстанка.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Пољопривредна газдинства су уситњена, механизација је стара, откуп несигуран, а прерађивачки капацитети ограничени. Села губе становништво, путеви и водоснабдијевање су недовољни, а подстицаји често касне или нису прилагођени малим произвођачима.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Развити профитабилну и одрживу пољопривреду повезану са прерадом, брендирањем, туризмом и сигурнијим пласманом.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- стабилни и благовремени подстицаји са јавно објављеним критеријумима;
- подршка сточарству, мљекарству, пчеларству, кромпиру, љековитом биљу, воћарству и другим локално оправданим производњама;
- суфинансирање механизације, пластеника, система за воду и ограда;
- ветеринарска и савјетодавна подршка доступна на терену;
- формирање откупних и расхладних капацитета;
- мале мљекаре, сушаре, клаонице и погони за прераду уз високе санитарне стандарде;
- брендирање локалних производа и заједнички наступ на тржишту;
- уређење земљишних евиденција и активирање запуштеног земљишта у складу са законом;
- развој сеоског туризма као додатног прихода.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- објавити календар подстицаја;
- формирати теренски савјетодавни тим;
- утврдити локације за откупне и прерађивачке капацитете;
- покренути програм за младе пољопривреднике.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- већи број активних газдинстава;
- већи обим прераде и уговореног откупа;
- благовременија исплата подстицаја;
- број младих носилаца газдинстава;
- раст прихода од пољопривреде и сеоског туризма.

XIII. ШУМАРСТВО И ДРВОПРЕРАДА

Шума мора бити обновљива основа развоја, а не извор краткорочне користи.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Шумски ресурси представљају велико богатство, али локалне заједнице често не добијају развојну корист сразмјерну посјеченој сировини. Извоз трупаца и ниска финализација смањују број радних мјеста, док бесправна сјеча и недовољно пошумљавање угрожавају ресурс.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Одрживо газдовање шумама, већи приходи локалних заједница и развој финалне дрвопрераде – од пилане до намјештаја и готовог производа.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- потпуна јавност планова сјече, продаје и пошумљавања;
- строжи надзор бесправне сјече и транспорта;
- приоритет законитим домаћим прерађивачима који запошљавају локално становништво;
- подстицаји за сушаре, производњу елемената, столарије, монтажних објеката и намјештаја;
- веће и правичније учешће локалних заједница у приходима од шума;
- обавезно пошумљавање и санација шумских путева;
- сертификација одрживог управљања и заштита шума високе природне вриједности;
- стручно образовање за шумарство и дрвопреради.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- затражити ревизију података о сјечи, приходима и пошумљавању;
- формирати радну групу локалних заједница и прерађивача;
- припремити пакет мјера за финализацију дрвета;
- објавити мапу критичних подручја бесправне сјече.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- већи проценат дрвета прерађеног у готове производе;
- више радних мјеста у дрвопреради;
- већи локални приходи од шумских ресурса;
- пошумљена површина најмање у складу са плановима обнове;
- мањи обим бесправне сјече.

XIV. ИНФРАСТРУКТУРА И КОМУНАЛНИ РАЗВОЈ

Пут, вода, струја и интернет нису луксуз него услов опстанка.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Дотрајали локални и регионални путеви, губици у водоводним системима, недовољна канализација, неуређено управљање отпадом и слаба дигитална покривеност посебно погађају села и удаљена насеља. Пројекти се често бирају без јасних критеријума и завршавају пред изборе.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Обезбиједити основну инфраструктурну једнакост свих насеља и планирати капиталне пројекте према потребама, без страначког фаворизовања.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- вишегодишњи план реконструкције локалних и регионалних путева;
- санација мостова, клизишта и критичних тачака;
- реконструкција водовода и смањење губитака воде;
- ширење водоснабдијевања и канализације;
- уређена јавна расвјета са енергетски ефикасним системима;
- регионална и локална рјешења за отпад, рециклажу и дивље депоније;
- уређење тргова, пијаца, паркинга и јавних површина по функционалним стандардима;
- широкопојасни интернет и мобилна покривеност села;
- јавна листа свих капиталних пројеката, трошкова и рокова.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- усвојити критеријуме за рангирање инфраструктурних пројеката;
- направити јединствену базу пројектне документације;
- објавити листу десет најхитнијих интервенција;
- формирати тим за домаће и међународне фондове.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- километри реконструисаних путева;
- број домаћинстава са поузданом водом и интернетом;
- смањени губици воде;
- број санираних дивљих депонија;
- проценат капиталних пројеката завршених у року и буџету.

XV. ЕНЕРГЕТИКА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Развој који уништава простор није развој.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Јавни објекти троше превише енергије, системи гријања су дотрајали, а пројекти обновљивих извора често изазивају неповјерење због непрозирних концесија и недовољне користи за локално становништво. Пожари, суше, поплаве и загађење постају све већи ризик.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Енергетски ефикасне заједнице, чиста природа и пројекти обновљиве енергије који су законити, еколошки прихватљиви и доносе видљиву корист локалној заједници.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- енергетска санација школа, домова здравља и управних зграда;
- модернизација јавне расвјете;
- подршка домаћинствима за енергетску ефикасност кроз доступне фондове;
- јавност концесионих поступака и уговора;
- обавезна процјена локалне користи и утицаја на природу;
- заштита извора питке воде, ријека и крашких подручја;
- санација дивљих депонија и јачање инспекцијског надзора;
- планови за суше, пожаре, поплаве и друге климатске ризике;
- пошумљавање и обнова деградираних подручја.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- извршити енергетски преглед јавних објеката;
- објавити регистар концесија и обавеза инвеститора;
- покренути акцију санације приоритетних депонија;
- ажурирати локалне планове заштите од пожара и поплава.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- мањи трошкови енергије у јавним објектима;
- број санација и нових ефикасних система;
- број уклоњених дивљих депонија;
- локални приходи и користи од енергетских пројеката;
- брже реаговање на природне непогоде.

XVI. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА И ЈАВНА УПРАВА

Грађанин не смије бити курир између институција.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Административни поступци су спори, подаци неповезани, а грађани често више пута достављају исте документе. Запошљавање и јавне набавке изазивају неповјерење када критеријуми и резултати нису довољно јавни.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Професионална, доступна и дигитално повезана управа која штеди вријеме грађана и новац пореских обвезника.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- јединствени шалтер и праћење статуса предмета;
- електронско подношење најчешћих захтјева гдје закон дозвољава;
- размјена података између институција уз заштиту приватности;
- објављивање буџета, уговора, набавки и извјештаја у машински читљивом облику;
- јасни стандарди рокова за рјешавање захтјева;
- стручни и јавни конкурси за запошљавање;
- заштита пријавилаца корупције;
- систем оцјењивања квалитета јавних услуга;
- редовне јавне консултације о буџету и капиталним пројектима.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- изабрати десет најчешћих поступака за поједностављење;
- објавити све важеће административне таксе и рокове;
- увести мјесечни извјештај о неријешеним предметима;
- припремити портал отворених података или јединствену страницу транспарентности.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- краће просјечно вријеме рјешавања предмета;
- већи број услуга доступних без доласка на шалтер;
- већи обим јавно доступних података;
- мањи број оправданих притужби;
- веће повјерење грађана у локалну управу.

XVII. ТУРИЗАМ

Наше планине, села и насљеђе морају постати извор прихода, а не само неискоришћена љепота.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Подручја у којима живи српски народ имају изузетне природне, културне и гастрономске потенцијале, али недостају смјештај, уређене стазе, јасна туристичка понуда, промоција и повезивање произвођача са посјетиоцима.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Изградити препознатљив, одржив и цјелогодишњи туристички производ који доноси приход домаћинствима и чува природу и културно насљеђе.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- заједнички туристички бренд српских и повратничких крајева Федерације БиХ;
- развој планинарских, бициклистичких и тематских стаза;
- подршка сеоским домаћинствима и малим смјештајима;
- повезивање гастрономије, пољопривреде и туризма;
- уређење видиковаца, излетишта и сигнализације;
- промоција културно-историјских и вјерских локалитета;
- дигитална туристичка мапа и календар догађаја;
- обука домаћина и стандарди квалитета;
- контрола градње и заштита природних подручја.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- израдити инвентар атракција и смјештаја;
- одабрати три пилот туристичке руте;
- припремити јавни позив за мала домаћинства;
- успоставити заједнички календар манифестација.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- већи број ноћења и дужи боравак гостију;
- број регистрованих смјештаја;
- приход домаћинстава од туризма;
- број уређених рута и локалитета;
- већа продаја локалних производа.

XVIII. КУЛТУРА, ИДЕНТИТЕТ И ДУХОВНО НАСЉЕЂЕ

Народ који чува памћење сигурније гради будућност.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Српска културна баштина, споменици, гробља, архивска грађа, завичајне збирке, језик и ћирилица немају довољну институционалну и финансијску заштиту. Културни живот у мањим срединама зависи од ентузијазма појединаца.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Очувати и учинити видљивим српско културно, историјско и духовно насљеђе, уз подршку савременом стваралаштву и култури доступној сваком насељу.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- регистар угроженог културног и сакралног насљеђа;
- обнова споменика, гробаља, домова културе и завичајних збирки;
- подршка библиотекама, културно-умјетничким друштвима и удружењима;
- дигитализација архивске грађе, старих фотографија и усмених свједочења;
- програми српског језика и ћирилице за дјецу и дијаспору;
- стабилно финансирање манифестација од регионалног значаја;
- сарадња са Српском православном црквом уз поштовање одвојености вјерских заједница и власти;
- подршка младим умјетницима, издаваштву и локалним медијским садржајима.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- пописати најугроженије локалитете;
- формирати стручни савјет за културно насљеђе;
- покренути дигитални завичајни архив;
- усвојити транспарентне критеријуме за културне грантове.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- број обновљених и заштићених локалитета;
- број дигитализованих јединица;
- веће учешће младих у културним програмима;
- редовна употреба ћирилице у институцијама и култури;
- већи број посјетилаца манифестација и збирки.

XIX. ДИЈАСПОРА И ПОВРАТАК

Дијаспора није само извор дознака, већ знања, веза и повратка.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Велики број људи поријеклом из наших крајева живи у Србији, Европи и свијету. Контакти са завичајем су снажни, али су инвестиционе и институционалне везе недовољно организоване. Повратници често немају јасну контакт тачку за имовинска, административна и пословна питања.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Успоставити трајно партнерство са дијаспором и створити једноставне услове за улагање, сезонски или трајни повратак и укључивање знања из иностранства.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- канцеларија или координатор за дијаспору и повратак;
- дигитални регистар добровољно пријављених стручњака и инвеститора;
- инвестициони пројекти са припремљеном документацијом;
- правна и административна помоћ повратницима;
- љетни образовни и културни програми за дјецу из дијаспоре;
- програм гостујућих стручњака и ментора;
- повезивање завичајних удружења;
- транспарентни модели за донације и заједничко финансирање пројеката.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- отворити јединствену контакт адресу и портал;
- припремити каталог пројеката за улагање;
- организовати прву конференцију дијаспоре;
- пописати административне препреке за повратак.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- број инвестиција и нових радних мјеста из дијаспоре;
- број ријешених повратничких предмета;
- број укључених стручњака;
- број дјеце у завичајним програмима;
- износ средстава уложен у јавне и привредне пројекте.

XX. БЕЗБЈЕДНОСТ, ЦИВИЛНА ЗАШТИТА И ОТПОРНОСТ ЗАЈЕДНИЦА

Сигурност се гради прије несреће, а не послије ње.

ГДЈЕ СМО ДАНАС?

Пожари, снијег, поплаве, суше, клизишта и саобраћајна изолованост могу угрозити животе и имовину. Ватрогасне и службе цивилне заштите у малим општинама често имају стару опрему и недовољно људи. Посебан проблем је заштита старих лица у удаљеним селима.

НАШ ЦИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ

Оспособити локалне заједнице за брзу превенцију, упозоравање и реаговање, уз координацију свих надлежних служби.

КОНКРЕТНЕ МЈЕРЕ

- модернизација ватрогасне опреме и возила;
- уређење противпожарних путева, водозахвата и осматрачница;
- систем раног упозоравања и јавног информисања;
- обука добровољних тимова и мјесних заједница;
- планови евакуације школа, здравствених и јавних објеката;
- резерве воде, горива и основних средстава за кризе;
- боља зимска служба и приоритетне руте до села;
- сарадња полиције, здравства, шумарства, ватрогасаца и цивилне заштите.

НАШЕ ОБАВЕЗЕ У ПРВИХ 100 ДАНА

- извршити преглед опреме и ризика;
- ажурирати планове заштите и спасавања;
- утврдити критичне руте и домаћинства;
- организовати најмање једну заједничку вјежбу.

ПОКАЗАТЕЉИ УСПЈЕХА

- краће вријеме реаговања;
- већи број исправних возила и опреме;
- мања површина и штета од пожара;
- број обучених лица;
- редовно тестирани планови и системи упозоравања.

XXI. ЛОКАЛНИ РАЗВОЈНИ ПРИОРИТЕТИ

Јединствен програм мора уважити различите потребе сваке општине и повратничке средине. Коначне локалне платформе биће усвојене након јавних разговора са грађанима, привредом, мјесним заједницама, стручњацима и удружењима. Сљедећи оквир представља полазну основу.

Дрвар

- диверзификација привреде и финална дрвопрерада;
- функционална пијаца, водовод, канализација и локални путеви;
- јачање дома здравља, школа и вртића;
- развој туризма Клековаче, Унца и културног насљеђа;
- транспарентно управљање општинском имовином и земљиштем.

Босанско Грахово

- поуздано водоснабдијевање и путна повезаност села;
- развој сточарства, мљекарства и обновљивих извора уз локалну корист;
- активирање напуштене имовине и подршка повратку;
- основне здравствене и социјалне услуге;
- туристичка валоризација природе и историјског насљеђа.

Гламоч

- развој пољопривреде, кромпира, сточарства и прераде;
- уређење пословних зона и локалних путева;
- заштита водних и природних ресурса;
- подршка школама, младима и културним институцијама;
- сарадња са дијаспором и повратничким насељима.

Купрес и српска насеља купрешког подручја

- заштита имовинских и конститутивних права;
- зимски, планински и сеоски туризам;
- сточарство и локални прехрамбени производи;
- путна и дигитална повезаност;
- очување споменика, гробаља и духовног насљеђа.

Повратничке средине у другим кантонима

- једнак приступ обнови, инфраструктури и јавним услугама;
- правна помоћ у имовинским и управним поступцима;
- подршка школској дјеци, старима и изолованим домаћинствима;
- обнова путева, струје, воде и телекомуникација;
- редовна институционална посјета и јавно праћење проблема.

XXII. ДЕСЕТ СТРАТЕШКИХ ПРОЈЕКАТА СНП ФБиХ 2026–2030.

1. „ОСТАНИ НА СВОМ ОГЊИШТУ“

Обједињени програм радних мјеста, стамбене подршке, вртића, здравства и помоћи младим породицама и повратницима.

2. ФОНД ЗА РАЗВОЈ СРПСКИХ И ПОВРАТНИЧКИХ СРЕДИНА

Залагање за посебан, транспарентан развојни механизам за инфраструктуру, здравство, образовање и привреду.

3. МОДЕРНИ ДОМОВИ ЗДРАВЉА

Кадрови, опрема, мобилни тимови, гостујући специјалисти и боља хитна помоћ.

4. „МЛАДИ ОСТАЈУ“

Прво радно искуство, предузетнички грантови, стипендије и стамбена подршка.

5. ОД ШУМЕ ДО ГОТОВОГ ПРОИЗВОДА

Ланац: одрживо шумарство – сушење – елементи – столарија – намјештај – извоз.

6. СЕЛО КОЈЕ ПРОИЗВОДИ

Пољопривреда – откуп – прерада – бренд – туризам, са посебним програмом за младе газде.

7. ПУТ, ВОДА И ИНТЕРНЕТ ЗА СВАКО НАСЕЉЕ

Вишегодишњи инфраструктурни план са јавним приоритетима и роковима.

8. ДИГИТАЛНА И ОТВОРЕНА УПРАВА

Електронске услуге, јавни буџети, набавке, рокови и праћење предмета.

9. ЗАВИЧАЈ И ДИЈАСПОРА

Јединствена контакт тачка, инвестициони каталог и програми повратка и знања.

10. РАВНОПРАВНОСТ У ПРАКСИ

Правна помоћ, праћење заступљености, службена употреба језика и ћирилице и једнак приступ фондовима.

XXIII. СРБИ У ФЕДЕРАЦИЈИ БиХ 2030 – НАША ВИЗИЈА

Српски народ у Федерацији Босне и Херцеговине припада овом простору вијековима. Наше светиње, гробља, школе, културна баштина, имовина и породична огњишта свједоче о дубоким коријенима. Наша визија није заснована на подјелама, већ на друштву у којем ће Срби бити стварно равноправни, економски снажни и институционално заштићени.

До 2030. године желимо

- општине и насеља у којима је могуће живјети од рада и производње;
- младе који имају разлог да остану и људе из дијаспоре који имају услове да се врате;
- породице којима су доступни стан, вртић, школа, љекар и безбједна инфраструктура;
- привреду која природне ресурсе претвара у домаћу додату вриједност;
- пољопривреду и туризам који одржавају села;
- професионалне институције које запошљавају по знању и једнако служе свима;
- српски језик, ћирилицу и културно насљеђе видљиве и заштићене у јавном животу;
- сарадњу са свим народима и нивоима власти без одрицања од сопствених права и идентитета.

Наше опредјељење

Вјерујемо у политику која окупља, али не прикрива неправду. Вјерујемо у институције, али тражимо да буду законите и одговорне. Вјерујемо у сарадњу, али не прихватамо неравноправност. Вјерујемо у рад, а не у политички маркетинг.

> *Желимо да дјеца која се данас рађају у Дрвару, Гламочу, Босанском Грахову, Купресу и другим срединама имају разлог да ту остану, оснују породицу и граде будућност. То је мјера успјеха наше политике.*

XXIV. ШТА ЋЕ ГРАЂАНИ МОЋИ ДА ПРОВЈЕРЕ 2030. ГОДИНЕ?

Сваки показатељ биће у коначној оперативној верзији допуњен почетном вриједношћу из 2026. године, циљном вриједношћу, надлежном институцијом и изворoм података. Нећемо измишљати бројеве без буџетске и стручне анализе.

- број новорођене дјеце и подржаних младих породица;
- број младих који су добили прво запослење;
- број нових и одрживих предузећа;
- број нових радних мјеста и кретање просјечне плате;
- вриједност инвестиција и извоза;
- број активних пољопривредних газдинстава;
- обим откупа и прераде локалних производа;
- учешће готових производа у дрвопреради;
- број реконструисаних здравствених установа и доступних специјалистичких услуга;
- број обновљених школа, кабинета и стипендиста;
- километри обновљених путева;
- број домаћинстава са поузданим водоснабдијевањем и брзим интернетом;
- смањење губитака воде и броја дивљих депонија;
- број јавних објеката са мањом потрошњом енергије;
- број туристичких ноћења и регистрованих смјештаја;
- број обновљених културних и сакралних локалитета;
- број инвестиција и пројеката дијаспоре;
- просјечно вријеме рјешавања управних предмета;
- број електронских услуга;
- заступљеност Срба у институцијама и број ријешених предмета правне помоћи;
- износ средстава повучен из домаћих и међународних фондова;
- проценат пројеката завршених у планираном року и буџету.

XXV. СТО ОБАВЕЗА СНП ФБиХ

1. Објавићемо годишњи извјештај о реализацији програма.	11. Пописаћемо кадровске потребе домова здравља.
2. Објавићемо начин гласања наших изабраних представника.	12. Подржаћемо дефицитарне медицинске специјализације.
3. Нећемо наводити резултат без провјерљивог доказа.	13. Организоваћемо гостујуће специјалистичке амбуланте.
4. Покренућемо анализу заступљености Срба у институцијама.	14. Развијаћемо мобилне здравствене тимове.
5. Отворићемо контакт тачку за пријаву дискриминације и повреде права.	15. Јачаћемо превентивне прегледе.
6. Залагаћемо се за равноправну употребу српског језика и ћирилице.	16. Унаприједићемо санитетски превоз.
7. Пружићемо правну подршку повратницима у имовинским предметима.	17. Тражићемо јавне планове набавке медицинске опреме.
8. Тражићемо правичну расподјелу повратничких и развојних средстава.	18. Радити на краћим листама чекања у оквиру надлежности.
9. Редовно ћемо посјећивати повратничка села.	19. Подржаћемо останак љекара и медицинских сестара.
10. Сарађиваћемо са свима који поштују уставну равноправност.	20. Здравствене резултате објављиваћемо кроз мјерљиве показатеље.

21. Јачаћемо центре за социјални рад.	31. Пописаћемо стање школских објеката.
22. Развијаћемо помоћ старима у кући.	32. Подржаћемо школе важне за опстанак села.
23. Подржаћемо услуге за особе са инвалидитетом.	33. Обезбиједићемо наставу и материјале на српском језику гдје припада.
24. Тражићемо благовремене исплате законских накнада.	34. Проширићемо програм стипендија.
25. Покренућемо мапирање усамљених и угрожених домаћинстава.	35. Повезаћемо школе и привреду.
26. Подржаћемо социјално становање.	36. Унаприједићемо превоз ученика.
27. Поједноставићемо информације о социјалним правима.	37. Дигитално ћемо опремати школе.
28. Повезиваћемо помоћ са запошљавањем када је могуће.	38. Подржаћемо талентоване ученике.
29. Сарађиваћемо са хуманитарним и вјерским организацијама транспарентно.	39. Развијаћемо преквалификације и цјеложивотно учење.
30. Нећемо политички условљавати социјалну помоћ.	40. Школске инвестиције рангираћемо по јавним критеријумима.

41. Успоставићемо пакет подршке за новорођенчад.	51. Покренућемо програм првог радног искуства.

42. Подржаћемо доступније вртиће.	52. Увешћемо транспарентне грантове за покретање посла.
43. Развијаћемо стамбене програме за младе.	53. Обезбиједићемо менторство новим предузетницима.
44. Подржаћемо обнову кућа за повратак.	54. Подржаћемо занате и производне дјелатности.
45. Залагаћемо се за подршку лијечењу неплодности.	55. Јавне конкурсе бранићемо од страначког запошљавања.
46. Пописаћемо расположиву јавну стамбену имовину.	56. Формираћемо савјет младих.
47. Објавићемо демографске показатеље.	57. Подржаћемо спортске и културне програме младих.
48. Покренућемо програм повратка стручних породица.	58. Уредићемо пословне зоне.
49. Помоћ породици повезаћемо са вртићем, послом и станом.	59. Објавићемо каталог инвестиционих локација.
50. Демографију ћемо третирати као питање свих политика.	60. Подстицаје ћемо везивати за стварне резултате.

61. Објавићемо календар пољопривредних подстицаја.	71. Тражићемо јавност планова сјече и продаје дрвета.
62. Подржаћемо младе носиоце газдинстава.	72. Борићемо се против бесправне сјече.
63. Јачаћемо ветеринарску и савјетодавну службу.	73. Дати предност законитим домаћим прерађивачима.
64. Подржаћемо механизацију и системе за воду.	74. Подржаћемо сушаре и финалну производњу.
65. Развијаћемо откупне и расхладне капацитете.	75. Залагаћемо се за већи локални приход од шума.
66. Подржаћемо малу прераду хране.	76. Контролисаћемо извршење планова пошумљавања.
67. Брендираћемо локалне производе.	77. Подржаћемо образовање за дрвопрераду.
68. Активираћемо запуштено земљиште у складу са законом.	78. Штитићемо шуме високе природне вриједности.
69. Повезаћемо пољопривреду и туризам.	79. Нећемо подржати распродају сировине без локалне користи.
70. Подстицаје ћемо објављивати са именима корисника и резултатима.	80. Мјерићемо раст готових производа и радних мјеста.

81. Усвојићемо јавну листу инфраструктурних приоритета.	91. Извршићемо енергетске прегледе јавних објеката.
82. Припремаћемо пројектну документацију прије обећања.	92. Тражићемо јавност концесионих уговора.
83. Обнављаћемо путеве и мостове према ризику и потреби.	93. Заштитићемо изворе воде и ријеке.
84. Смањиваћемо губитке воде.	94. Јачаћемо цивилну заштиту и ватрогасце.
85. Ширићемо водовод и канализацију.	95. Ажурираћемо планове за пожаре, суше и поплаве.
86. Модернизоваћемо јавну расвјету.	96. Поједноставићемо најчешће управне поступке.
87. Санираћемо дивље депоније.	97. Објавићемо административне таксе и рокове.
88. Ширићемо брзи интернет у села.	98. Развијаћемо електронске услуге.
89. Објављиваћемо трошкове и рокове капиталних пројеката.	99. Објављиваћемо буџете, набавке и уговоре.
90. Нећемо отварати незавршене објекте ради предизборне промоције.	100. Штитићемо пријавиоце корупције.

XXVI. ЗАВРШНА ПОРУКА

Овај програм није написан да би трајао само до изборног дана. Он је наша јавна обавеза и план рада за период 2026–2030. године.

Свјесни смо да се проблеми нагомилавани деценијама не могу ријешити једном одлуком. Не нудимо немогуће. Нудимо ред, приоритете, рад, сарадњу и одговорност. Не тражимо повјерење због великих ријечи, већ због спремности да сваки резултат учинимо провјерљивим.

Наш циљ није власт ради власти. Циљ је да свако дијете има прилику за квалитетно образовање, свака породица сигурност, сваки радник прилику да живи од свог рада, сваки пољопривредник сигурнији пласман, а сваки старији човјек доступну здравствену и социјалну заштиту.

Желимо Федерацију Босне и Херцеговине у којој је српски народ стварно равноправан, у којој се уставна права поштују без политичке трговине и у којој се различитост не доживљава као опасност. Желимо сарадњу са другима, али и пуно право да чувамо свој језик, ћирилицу, културу, вјеру, имовину и политичку вољу.

Пред грађане излазимо са програмом који треба да буде јавни уговор. На крају мандата нећемо тражити да се оцјењују наше намјере, него резултати.

НАШЕ РИЈЕЧИ НАС ОБАВЕЗУЈУ.
НАША ДЈЕЛА ЋЕ ГОВОРИТИ УМЈЕСТО НАС.
ДЈЕЛА ГОВОРЕ.

Датум усвајања: јул, 2026. године

Усвојио: Главни одбор